

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาในเรื่องผลของการใช้น้ำมันหอมระเหยที่สกัดจากสมุนไพรในลูกประคบ ร่วมกับการนวดแผนไทย เพื่อบรรเทาอาการปวดกล้ามเนื้อ การลดความถี่ของการใช้ยาลดอาการปวด การลดความลำบากในการทำกิจกรรม รวมทั้ง ความพึงพอใจ ต่อน้ำมันหอมระเหยที่สกัดจากสมุนไพรลูกประคบ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ โดยเก็บข้อมูล ณ วัดห้วยเกียง จังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 47 คน ผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแบ่งได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 การประเมินอาการปวดกล้ามเนื้อ และการประเมินความลำบากในการทำกิจกรรม

ส่วนที่ 3 การประเมินความถี่ของการใช้ยาเพื่อลดอาการปวด

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจของผู้มารับบริการที่มีต่อน้ำมันหอมระเหยที่สกัดจากสมุนไพรลูกประคบ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

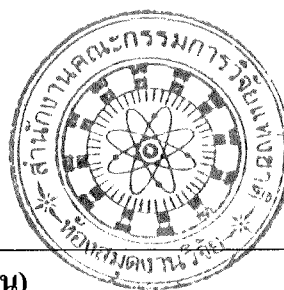
ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (n = 47)	ร้อยละ (100.0)
เพศ		
ชาย	7	14.9
หญิง	40	85.1
อายุ		
40 - 49	17	36.2
50 - 59	15	31.9
60 - 69	13	27.7
> 70	2	4.3

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (n = 47)	ร้อยละ (100.0)
ศาสนา		
ศาสนาพุทธ	47	100
สถานภาพ		
โสด	4	8.5
แต่งงาน	43	91.5
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	33	70.2
มัธยมศึกษา	7	14.9
ปวช./ปวส.	2	4.3
ปริญญาตรี	4	8.5
สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.1
อาชีพ		
รับจ้าง	15	31.9
ค้าขาย	15	31.9
รับราชการ	2	4.3
ทำเกษตรกรรม	3	6.4
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	12	25.5
รายได้		
< 3000 บาท	4	8.5
3000 – 4999 บาท	12	25.5
5000 – 6999 บาท	10	21.3
> 7000 บาท	9	19.1
ไม่มีรายได้	12	25.5
สิทธิในการรักษา		
บัตรทอง	35	78.7
ประกันสังคม	2	4.3
ข้าราชการ	5	10.6

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (n = 45)	ร้อยละ (100.0)
สิทธิในการรักษา		
จ่ายตรง	2	4.3
อื่นๆ	1	2.1
โรคประจำตัว		
ไม่มีโรคประจำตัว	25	53.2
มีโรคประจำตัว	22	46.8
ประวัติการแพ้ยา		
ไม่มีประวัติการแพ้ยา	41	87.2
มีประวัติการแพ้ยา	4	8.5
ไม่สามารถจำได้	2	4.3
การใช้ยาสมุนไพร		
ใช้	27	57.4
ไม่ใช้	17	36.2
ไม่สามารถจำได้	3	6.4

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมดมีจำนวน 47 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 14.9 เพศหญิง ร้อยละ 85.1 ช่วงอายุส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.2 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.9 กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้ นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 100 และมีร้อยละ 91.5 ที่แต่งงานแล้ว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 70.2 จบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 74.5 มีงานทำซึ่งอาชีพที่กลุ่มตัวอย่างระบุคือ อาชีพค้าขาย และอาชีพรับจ้าง รองลงมาคืออาชีพทำเกษตรกรรม และรับราชการ รายได้ส่วนใหญ่ของกลุ่มประชากรนั้นจะอยู่ที่ 3000-6999 บาทต่อเดือน ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุสิทธิในการรักษาว่าเป็นสิทธิบัตรทอง คิดเป็นร้อยละ 78.7 อันดับที่ยี่รองลงมาคือใช้สิทธิข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 10.6 ในด้านสุขภาพนั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.2 ไม่มีโรคประจำตัว และส่วนใหญ่ไม่มีประวัติการแพ้ยามาก่อน ส่วนในเรื่องการใช้สมุนไพรเพื่อรักษาโรคนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 57.4 นั้นมีประวัติในการใช้สมุนไพร

ตารางที่ 2 ประวัติอาการปวดเมื่อยและการรักษาอาการปวด

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) (n = 47)	ร้อยละ (100.0)
ประวัติการได้รับบาดเจ็บ		
ไม่เคย	31	66.0
เคย	16	34.0
สาเหตุของการปวด		
อุบัติเหตุ	12	25.5
โรค	5	10.6
การทำงาน	15	31.9
อื่นๆ	14	29.8
การใช้อายัดแก้ปวด		
ไม่ได้ใช้	14	29.8
ใช้อายัดแก้ปวด	33	70.2
การทำกายภาพบำบัด		
ไม่เคย	42	89.4
เคย	5	10.6
การนวดแผนไทย		
ไม่เคย	15	31.9
เคย	32	68.1
การใช้ถุงประคบ		
ไม่เคย	41	87.2
เคย	6	12.8
บริเวณที่ปวด		
ขา	27	57.4
หลัง	10	21.3
แขน	10	21.3
การเข้ารับการรักษายาอาการปวด		
ไม่เคย	18	38.3
เคย	29	61.7

จากข้อมูลในตารางที่ 2 พบว่าสาเหตุของการปวดต่างๆนั้นอันดับแรกจะมาจากการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงมาคือ ได้รับอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 25.5 ส่วนบริเวณที่ปวดนั้นกลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 57.4 ปวดบริเวณขา รองลงมาคือปวดหลังและแขน คิดเป็นร้อยละ 21.3 เท่ากัน ในเรื่องการใช้น้ำมันกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.2 เคยใช้ยาแก้ปวด และส่วนมากจะเคยได้เข้ารับการ รักษาอาการปวดมาก่อน แต่กลุ่มตัวอย่างมักจะไม่ได้เข้ารับการ ทำกายภาพบำบัดมาก่อนโดยคิด เป็นร้อยละ 89.4 นอกจากการรักษาด้วยการใช้ยาแล้วกลุ่มตัวอย่างยังมีการใช้การแพทย์ทางเลือกคือ การนวดแผนไทยโดยผู้ที่เคยรับบริการการนวดแผนไทยคิดเป็นร้อยละ 68.1

ส่วนที่ 2 การประเมินอาการปวดกล้ามเนื้อ และการประเมินความลำบากในการทำ กิจกรรม

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของผู้เข้าร่วมการศึกษาในการประเมินการปวดกล้ามเนื้อก่อนและหลัง การนวดแผนไทย (n=47)

ระดับอาการปวดกล้ามเนื้อ	จำนวน (ร้อยละ)	
	ก่อนนวดแผนไทย	หลังนวดแผนไทย
ไม่รู้สึkpวดเลย	2 (4.3)	6 (12.8)
รู้สึกปวดเล็กน้อย	7 (14.9)	26 (55.3)
รู้สึกปวดปานกลาง	25 (53.2)	11 (23.4)
รู้สึกปวดค่อนข้างมาก	12 (25.5)	4 (8.5)
รู้สึกปวดมากที่สุด	1 (2.1)	0 (0.0)

ตารางที่ 4 คะแนนอาการปวดกล้ามเนื้อก่อนและหลังการนวดแผนไทย

ระยะเวลา	คะแนนอาการปวดกล้ามเนื้อ	p-value [@]
	มัธยฐาน (Q1-Q3)	
ก่อนนวดแผนไทย	5.00 (5.00-7.00)	<0.001*
หลังนวดแผนไทย	3.00 (2.00-4.00)	

[@] ทดสอบโดย Wilcoxon's Sign Rank Test

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 3 ซึ่งแสดงจำนวนร้อยละของผู้เข้าร่วมการศึกษาในการประเมินการปวด กล้ามเนื้อในระดับต่างๆ ประกอบด้วย ไม่รู้สึkpวดเลย ปวดเล็กน้อย ปวดปานกลาง ปวด ค่อนข้างมาก และปวดมากที่สุด ซึ่งจากข้อมูลในส่วนก่อนได้รับการนวดแผนไทยผู้เข้าร่วม การศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการรู้สึkpวดอยู่ที่ระดับปานกลางจำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.2

ของทั้งหมด แต่หลังจากได้รับการนวดแผนไทยแล้วพบว่า ผู้เข้าร่วมการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการรู้สึกปวดลดลงมาอยู่ที่ระดับปวดเล็กน้อย ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.3

จากตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนอาการปวดกล้ามเนื้อระหว่างก่อนนวดแผนไทยและหลังการนวดแผนไทยพบว่า มัชฐานของระดับความเจ็บปวดของผู้เข้าร่วมศึกษาทั้งหมด 47 ราย ก่อนนวดแผนไทยมีค่าเท่ากับ 5.00 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปวดปานกลาง ภายหลังจากการเข้ารับการนวดแผนไทย พบว่า มัชฐานของระดับความเจ็บปวดมีค่าลดลง คือ มีค่าเท่ากับ 3.00 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปวดเล็กน้อย กล่าวคือ คะแนนอาการปวดกล้ามเนื้อลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value <0.001)

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของผู้เข้าร่วมการศึกษาในการประเมินการปวดกล้ามเนื้อก่อนและหลังการนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหย ($n=47$)

ระดับอาการปวดกล้ามเนื้อ	จำนวน (ร้อยละ)	
	ก่อนนวดแผนไทย ร่วมกับน้ำมันหอมระเหย	หลังนวดแผนไทย ร่วมกับน้ำมันหอมระเหย
ไม่รู้สึkpวดเลย	1 (2.1)	17 (36.2)
รู้สึกปวดเล็กน้อย	11 (23.4)	17 (36.2)
รู้สึกปวดปานกลาง	27 (57.4)	10 (21.3)
รู้สึกปวดค่อนข้างมาก	7 (14.9)	3 (6.4)
รู้สึกปวดมากที่สุด	1 (2.1)	0 (0.0)

ตารางที่ 6 คะแนนอาการปวดกล้ามเนื้อก่อนและหลังนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหย ($n=47$)

ระยะเวลา	คะแนนอาการปวดกล้ามเนื้อ มัชฐาน (Q1-Q3)	p-value [@]
ก่อนนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหย	5.00 (3.50-5.00)	<0.001*
หลังนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหย	2.00 (0.00-4.00)	

[@] ทดสอบโดย Wilcoxon's Sign Rank Test

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 5 ซึ่งแสดงจำนวนร้อยละของผู้เข้าร่วมการศึกษาในการประเมินการปวดกล้ามเนื้อในระดับต่างๆ ประกอบด้วย ไม่รู้สึกปวดเลย ปวดเล็กน้อย ปวดปานกลาง ปวดค่อนข้างมาก และปวดมากที่สุด ซึ่งจากข้อมูลในส่วนก่อนได้รับการนวดแผนไทย

ร่วมกับน้ำมันหอมระเหย ผู้เข้าร่วมการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการรู้สึกลดลงอยู่ที่ระดับปานกลาง จำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.4 ของทั้งหมด แต่หลังจากได้รับการนวดแผนไทย ร่วมกับน้ำมันหอมระเหย แล้วพบว่า ผู้เข้าร่วมการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการรู้สึกลดลงมาอยู่ที่ระดับไม่รู้สึกลดเลย และปวดเล็กน้อย ซึ่งมีจำนวนเท่ากันคือ 17 ราย

จากตารางที่ 6 เปรียบเทียบคะแนนอาการปวดกล้ามเนื้อระหว่างก่อนนวดแผนไทยร่วมกับ น้ำมันหอมระเหย และหลังการนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหย พบว่า ค่ามัธยฐานของระดับ ความเจ็บปวดของผู้เข้าร่วมการศึกษาทั้งหมด 47 ราย ก่อนนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหยมี ค่าเท่ากับ 5.00 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปวดปานกลาง ภายหลังจากการได้รับการนวดแผนไทยร่วมกับ น้ำมันหอมระเหยพบว่า ค่ามัธยฐานของระดับความเจ็บปวดมีค่าลดลงเท่ากับ 2.00 ซึ่งจัดอยู่ใน ระดับปวดเล็กน้อย กล่าวคือ คะแนนอาการปวดกล้ามเนื้อลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$)

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนอาการปวดกล้ามเนื้อก่อนและหลังนวดแผนไทย กับก่อน และหลังนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหย ($n=47$)

ระยะเวลา	คะแนนอาการปวดกล้ามเนื้อ มัธยฐาน (Q1-Q3)	p-value [@]
นวดแผนไทย	2.00 (1.00-3.00)	0.345
นวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหย	2.00 (1.50-4.00)	

[@] ทดสอบโดย Wilcoxon's Sign Rank Test

จากตารางที่ 7 พบว่า ค่ามัธยฐานของความแตกต่างของอาการปวดกล้ามเนื้อหลังจากการ นวดแผนไทย มีค่าไม่แตกต่างกับ ค่ามัธยฐานของความแตกต่างของอาการปวดกล้ามเนื้อหลังจากการ นวดแผนไทย ร่วมกับน้ำมันหอมระเหย เมื่อทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 8 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความแตกต่างในความลำบากใน การทำกิจกรรมของจำนวนผู้ป่วยที่เข้าร่วมการศึกษาหลังนวดแผนไทย และหลังนวดแผนไทย ร่วมกับน้ำมันหอมระเหย โดยแบ่งออกเป็นกิจกรรมพื้นฐาน และนอกพื้นฐาน และมีการแบ่งระดับ เปรียบเทียบเป็น 2 ระดับ คือ (1) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือแย่ลง และ (2) เปลี่ยนแปลงดีขึ้น โดย จากข้อมูลในตารางแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกิจกรรมนอกพื้นฐาน การเดินขึ้นลงบันได ($p\text{-value} = 0.031$) ซึ่งในส่วนของการเปลี่ยนแปลงหลังจากได้รับการนวดแผน ไทยส่วนใหญ่จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือแย่ลง จำนวน 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.9 แต่เมื่อ เปรียบเทียบกับระดับการเปลี่ยนแปลงในส่วนของการได้รับการนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอม ระเหยพบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.2

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความแตกต่างในความลำบากในการทำกิจกรรมของผู้เข้าร่วมการศึกษา
หลังนวดแผนไทยและหลังนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหย (n=47)

กิจกรรม	จำนวน (ร้อยละ)		p-value [@]
	หลังนวดแผนไทย	หลังนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมัน หอมระเหย	
1. กิจกรรมพื้นฐาน			
-อาบน้ำแปรงฟัน			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	41 (87.2)	40 (85.1)	1.000
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	6 (12.8)	7 (14.9)	
-ใส่เสื้อผ้า			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	38 (80.9)	38 (80.9)	1.000
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	9 (19.1)	9 (19.1)	
-ใส่ถุงเท้า/ รองเท้า			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	42 (89.4)	41 (87.2)	1.000
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	5 (10.6)	6 (12.8)	
-เดินพื้นราบ			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	29 (61.7)	32 (68.1)	0.453
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	18 (38.3)	15 (31.9)	
-เดินขึ้นลงบันได (n=46)			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	28 (60.9)	22 (47.8)	0.031*
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	18 (39.1)	24 (52.2)	
-ใช้ยานพาหนะ (n=44)			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	29 (65.9)	29 (65.9)	1.000
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	15 (34.1)	15 (34.1)	
-ทำงาน (n=45)			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	28 (62.2)	26 (57.8)	0.687
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	17 (37.8)	19 (42.2)	
-นอนกลางคืน			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	30 (63.8)	27 (57.4)	0.453
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	17 (36.2)	20 (42.6)	
2. กิจกรรมนอกพื้นฐาน			
-ลุกยืน ลุกนั่ง			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	31 (66.0)	28 (59.6)	0.453
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	16 (34.0)	19 (40.4)	

[@] ทดสอบโดย Wilcoxon's Sign Rank Test

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความแตกต่างในความลำบากในการทำกิจกรรมของจำนวนผู้เข้าร่วมการศึกษา
หลังนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหย (n=47) (ต่อ)

กิจกรรม	จำนวน (ร้อยละ)		p-value [@]
	หลังนวดแผนไทย	หลังนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมัน	
		หอมระเหย	
2.กิจกรรมนอกพื้นฐาน (ต่อ)			
-นั่งคุกเข่า			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	29 (61.7)	29 (61.7)	1.000
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	18 (38.3)	20 (42.6)	
-นั่งพับเพียบ/ ขัดสมาธิ			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	29 (61.7)	29 (61.7)	1.000
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	18 (38.3)	18 (38.3)	
-ก้มลง			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	35 (74.7)	34 (72.3)	1.000
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	12 (25.5)	13 (27.7)	
- ยกของ (n=46)			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	25 (54.3)	20 (43.5)	0.180
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	21 (45.7)	26 (56.5)	
-เอื้อมบิดตัว			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	37 (78.7)	37 (78.7)	1.000
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	10 (21.3)	10 (21.3)	
-ออกกำลังกาย (n=27)			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	18 (66.7)	18 (66.7)	1.000
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	9 (33.3)	9 (33.3)	
-เดินลงเนิน (n=46)			
ไม่เปลี่ยนแปลง หรือแย่ลง	32 (69.6)	29 (63.0)	0.357
เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	14 (30.4)	17 (37.0)	

[@] ทดสอบโดย Wilcoxon's Sign Rank Test

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ส่วนที่ 3 การประเมินความถี่ของการใช้ยาเพื่อลดอาการปวด

ตารางที่ 9 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ไข้ยาแก้ปวด (n=47)

การใช้ยาแก้ปวด	จำนวน (ร้อยละ)
ก่อนเข้าร่วมการศึกษา	25 (53.2)
หลังนวดแผนไทย	8 (17.0)
หลังการนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหย	6 (12.8)

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้ไข้ยาแก้ปวดเพื่อบรรเทาอาการปวดก่อนเข้าร่วมการศึกษามีจำนวน 25 ราย จากจำนวนผู้ไข้ยาแก้ปวดทั้งหมด 47 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.2 จากนั้นเมื่อได้รับการนวดแผนไทย จำนวนผู้ไข้ยาแก้ปวดมีจำนวนลดลงเหลือ 8 รายจากทั้งหมด 47 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.0 และเมื่อให้การนวดแผนไทยร่วมกับการใช้น้ำมันหอมระเหยจำนวนผู้ไข้ยาแก้ปวดมีจำนวน 6 ราย จาก 47 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12.8 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการนวดแผนไทย และการนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหยมีแนวโน้มทำให้ผู้เข้าร่วมการศึกษาลดการใช้ยาแก้ปวดได้

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบจำนวน(ร้อยละ) ผู้ไข้ยาแก้ปวดหลังได้รับการนวดแผนไทยและนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหย

การใช้ยาแก้ปวดก่อนเข้าร่วมการศึกษา	ประเภทการนวด					
	หลังนวดแผนไทย			หลังนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหย		
	ใช่	ไม่ใช่	p-value	ใช่	ไม่ใช่	p-value
ใช่	5 (10.6)	20 (42.6)	<0.001**	5 (10.6)	20 (42.6)	<0.001**
ไม่ใช่	3 (6.4)	19 (40.4)		1 (2.1)	21 (44.7)	

*n=28 (n:จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีการไข้ยาแก้ปวดอย่างน้อย 1 ครั้ง ในช่วงการศึกษา)

**ทดสอบโดย McNemar Test แสดงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$

จากตารางที่ 10 พบว่า การใช้ยาแก้ปวดก่อนเข้าร่วมการศึกษาและหลังนวดแผนไทยมีความแตกต่างกัน โดยจะเห็นว่าผู้ที่ก่อนเข้าร่วมการศึกษาไข้ยาแก้ปวดและหลังได้รับการนวดแผนไทย หรือการนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหย แล้วระบุว่าไม่ได้ไข้ยาแก้ปวด 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.6 เมื่อทำการเปรียบเทียบแล้วพบว่าทั้งการนวดแผนไทย หรือ การนวดแผนไทยร่วมกับน้ำมันหอมระเหยมีผลต่อการลดลงของการไข้ยาแก้ปวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$)

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจของผู้มารับบริการที่มีต่อน้ำมันหอมระเหยที่สกัดจากสมุนไพรลูกประคบ

ตารางที่ 11 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ น้ำมันหอมระเหยที่สกัดจากสมุนไพรลูกประคบ

(n = 45)

รายละเอียด	จำนวน (ร้อยละ)					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	N/A
1. ด้านลักษณะภายนอกที่ปรากฏ						
1.1 ความสะดวกในการใช้	20(44.4)	20 (44.4)	5 (11.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
1.2 สีของน้ำมันหอมระเหยฯ	16(35.6)	26 (57.8)	3 (6.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
1.3 กลิ่นของน้ำมันหอมระเหยฯ	15(33.3)	24 (53.3)	6 (13.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
2. ด้านความรู้สึกลักษณะใช้						
2.1 การแผ่กระจายบนผิวหนังของน้ำมันหอมระเหยฯ	13(28.9)	30 (66.7)	2 (4.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
2.2 ความรู้สึกร้อนของน้ำมันหอมระเหยฯ	21(46.7)	20 (44.4)	3 (6.7)	1 (2.2)	0 (0.0)	0 (0.0)
2.3 การซึมซาบเข้าสู่ผิวหนังของน้ำมันหอมระเหยฯ	14(31.1)	28 (62.2)	3 (6.7)	0(0.0)	0(0.0)	0(0.0)
3. ด้านความรู้สึกล้างใช้						
3.1 ความรู้สึกเหนอะหนะของน้ำมันหอมระเหยฯ	19(42.2)	20 (44.4)	6 (13.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
3.2 ความมันติดผิวหนังของน้ำมันหอมระเหยฯ	24(53.3)	16 (35.6)	5 (11.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
4. ด้านความพึงพอใจโดยรวม						
4.1ความพึงพอใจโดยรวมของน้ำมันหอมระเหยฯ	30(66.7)	12 (26.7)	3 (6.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)

จากตารางที่ 11 ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ น้ำมันหอมระเหยที่สกัดจากสมุนไพรลูกประคบ ในด้านลักษณะที่ปรากฏนั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจกับความสะดวกในการใช้น้ำมันหอมระเหย และพึงพอใจมากในสีของน้ำมันหอมระเหย และมีกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 33.3 มีความพึงพอใจมากในเรื่องกลิ่นของผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหยที่สกัดจากสมุนไพรลูกประคบ

ในส่วนของความพึงพอใจด้านความรู้สึกลักษณะใช้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากในการกระจายบนผิวหนังที่ดี และมีการซึมซาบเข้าสู่ผิวหนังที่ดีของน้ำมันฯ คิดเป็นร้อยละ 66.7

และ 62.2 ตามลำดับ ส่วนความรู้สึกร้อนของน้ำมันหอมระเหยในกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 46.7 มีความพึงพอใจมากที่สุด

ความพึงพอใจด้านความรู้สึกลังใช้น้ำมันหอมระเหยนั้น กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 42.2 มีความพึงพอใจในการใช้น้ำมันหอมระเหยโดยน้ำมันหอมระเหยที่ใช้มีความเหนอะหนะน้อย และกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 53.3 มีความพึงพอใจที่น้ำมันหอมระเหยนั้นมีความมันติดผิวหนังน้อย

ในด้านความพึงพอใจโดยรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 66.7 มีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหยที่สกัดจากสมุนไพรลูกประคบในระดับที่มากที่สุด

ตารางที่ 12 แสดงความพึงพอใจรายด้านของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อน้ำมันหอมระเหยที่สกัดจากสมุนไพรลูกประคบ (n = 45)

ความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ	ระดับความพึงพอใจ*	
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ด้านลักษณะภายนอก	3.5	0.4
ด้านความรู้สึกละเอียด	3.5	0.4
ด้านความรู้สึกลังใช้	3.6	0.5
ความพึงพอใจโดยรวม	3.8	0.5

* ทำการคำนวณจากคะแนนในแต่ละข้อคำถามที่ให้คำตอบเห็นด้วยมากที่สุดเท่ากับ 5 คะแนนไปจนถึงเห็นด้วยน้อยที่สุดเท่ากับ 1 คะแนนแล้วทำการเฉลี่ยคะแนนจากทุกข้อเป็นรายด้าน

จากข้อมูลในตารางที่ 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหยที่สกัดจากสมุนไพรลูกประคบโดยรวมในระดับที่ค่อนข้างสูง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.8 ± 0.5 คะแนน และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบความพึงพอใจในด้านความรู้สึกลังใช้มีคะแนนมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.6 ± 0.5 คะแนน ในขณะที่ความพึงพอใจในด้านความรู้สึกละเอียดและด้านลักษณะภายนอกที่ปรากฏ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.57 ± 0.4 คะแนน